

nieuwsbrief entomologie

'Balkenende op de been dankzij insecten'

De voet van premier Balkenende heeft wekenlang het nieuws gehaald. De bacteriële infectie was hem bijna noodlottig geworden. Madentherapie had de premier kunnen helpen. Steeds meer mensen overlijden aan een infectie die niet meer met antibiotica te behandelen is.

Maden van vleesvliegen bieden een oplossing en worden steeds vaker toegepast waar andere methoden niet meer helpen. Insecten redden mensenlevens! Balkenende kon nog geopereerd worden, maar als de wond te gecompliceerd is, kunnen maden het enige alternatief zijn. Hierover zal Dr. Gerrold Jukema spreken met veel beeldmateriaal. Jukema is één van de vele sprekers tijdens de lezingserie 'Insecten en Maatschappij' die vanaf 5 januari 2005 elke woensdagavond van 20:00-22:00 uur in de Aula van Wageningen Universiteit (Gen. Foukesweg 1a, Wageningen) gehouden worden. Toegang is gratis.

De serie wordt geopend door Midas Dekkers die zal spreken over zijn passie voor insecten. Tijdens de lezingenserie zal duidelijk worden dat insecten overal voorkomen: in het restaurant, in het ziekenhuis, in het Van Goghmuseum, in Hollywood, bij George Bush en bij Osama bin Laden.

Studenten kunnen de lezingenserie afsluiten met een scriptie over onderwerpen zoals insecten en magie, insecten als medicijn, insecten en Afrikaanse cultuur, insecten in de muziek, insecten en stripboeken, insecten in kinderboeken, insecten en surrealisme etc.

De lezingenserie biedt een heel nieuwe kijk op insecten. Er valt veel te genieten: van mooie verhalen, van dia's, van films, van insectensnacks en nog veel meer. Deze nieuwsbrief is geheel gewijd aan de lezingenserie 'Insecten en Maatschappij'.

Graag begroeten we u op 5 januari en

volgende avonden om 20:00 in de Aula van Wageningen Universiteit.

Prof. dr. Marcel Dicke, hoofd van het Laboratorium voor Entomologie (Marcel.Dicke@wur.nl)

Insecten en Maatschappij: Genieten van insecten

5 Jan. PASSIE VOOR INSECTEN

Midas' passie voor insecten – **Midas Dekkers**

12 Jan. INSECTEN IN HOLLYWOOD

Insecten in de film (incl. filmfragmenten met insecten)
Prof.dr. Marcel Dicke (Laboratorium voor Entomologie, Wageningen Universiteit)

19 Jan. INSECTEN ALS PROBLEEM EN ALS OPLOSSING IN DE LANDBOUW

Landbouw zonder gif mogelijk? Ja, natuurlijk!
Prof.dr. Joop van Lenteren (Laboratorium voor Entomologie, Wageningen Universiteit)

26 Jan. INSECTEN IN DE EUROPESE EN AFRIKAANSE CULTUUR

Insecten in de 20e eeuwse schilderkunst
Prof. dr. Marcel Dicke (Entomologie, Wageningen Univ.)
Insecten in de Afrikaanse cultuur en als medicijn
Dr.ir. Arnold van Huis (Laboratorium voor Entomologie, Wageningen Universiteit)

02 Feb. INSECTEN ALS VOEDSEL (incl. insecten als snacks)

Rupsen op je bord: eet smakelijk!
Dr. ir. Arnold van Huis (Laboratorium voor Entomologie, Wageningen Universiteit)

De plaats van insecten in de voeding van de mens.
Dr. Adel P. den Hartog (Humane Voeding en Epidemiologie, Universiteit Wageningen)

09 Feb. INSECTEN IN HET ZIEKENHUIS

Madentherapie
Dr. G.N.Jukema, (LUMC, Universiteit Leiden)
Insecten als proefdier voor medisch onderzoek
Dr. Hans Smid (Laboratorium voor Entomologie, Wageningen Universiteit)

16 Feb. INSECTEN THUIS: VOOR EN NA JE DOOD

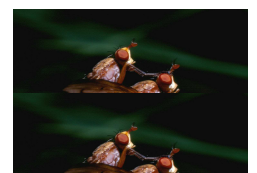
Insecten als huisdier
Eugène Bruins (auteur Terrariumencyclopedie, tevens curator Artis)
Insecten om een misdaad op te lossen
Drs. Jan Krikken (Naturalis Leiden)

23 Feb. TROPISCHE REIZEN EN SOUVENIRS VAN INSECTEN

Vectorziekten als souvenirs uit de tropen.
Prof. dr. Piet Kager (AMC, Universiteit van Amsterdam)
Steken en beten in de tropen.
Dr. ir. Willem Takken (Laboratorium voor Entomologie, Wageningen Universiteit)

Voor meer

informatie: <http://www.dpw.wau.nl/ento/Insecten%20en%20Maatschappij%202005/Programma%202005.htm>

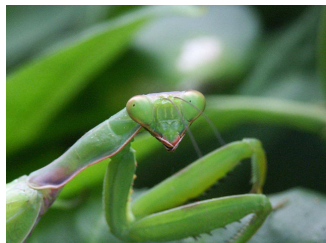
nieuwsbrief entomologie

Insecten als huisdier

Iedereen heeft insecten in huis, maar of dat nu ook altijd bewust is? Er is echter een groeiende groep mensen die voor de fun insecten in huis haalt. Wel eens een wandelende tak gehad? Welnu, dan bent u niet de enige. De Gewone of Indische wandelende tak zal ongetwijfeld het meest gehouden huisdier-insect zijn.

Maar de lezing *Insecten als huisdier* zal uitwijzen dat veel meer soorten geleedpotigen als huisdier worden gehouden. Takken zijn het populairst. Van de meer dan 2000 soorten wandelende takken houden Europese liefhebbers zo'n 200 soorten. Voor wandelende takken bestaat zelfs een hobbyvereniging. Leden van Phasma, de Nederlandse afdeling van de internationale Phasmid Study Group, reizen de hele wereld af op zoek naar nieuwe soorten takken. Heel kort zullen per groep een paar houdbaarheidsaspecten worden besproken. Zo lusten Gewone wandelende takken simpelweg klimop, maar de meeste willen toch echt een braamblaadje op z'n minst, ook in de winter. Andere gehouden bladvreterers zijn sprinkhanen, terwijl veel kevers daartegen dol zijn op fruit en doperwtjes. Kakkerlakken zijn duidelijk omnivoor, zelfs voor hen heeft even een kakkerlakkenclub bestaan.

Favoriet van de spreker zijn de bidsprinkhanen. Ook zij passeren natuurlijk de revue. Verwonder u hoe die zich als orchidee of dood blaadje kunnen camoufleren, een tactiek die sommige nog veel beter beheersen dan wandelende takken. Relatief lastig houdbaar zijn vlinders, met eeuwig hongerige rupsen en ruimtebehoefte ouderdieren.

Naast onder andere deze insecten passeren ook andere geleedpotigen de revue, zoals vogelspinnen, kogelspinnen (Zwarte weduwe), schorpioenen, en werkelijk de meeste vreemde kostgangers als zweepsinnen en zweepschorpioenen. Laatstgenoemden doen al snel denken aan bizarre monsters uit SF films. En wat is nu eigenlijk een bananenspin?

De meeste Nederlanders hebben er geen weet van, maar insecten thuis is een erg boeiende hobby. Bovendien goedkoop en leerzaam. Wie oog heeft voor detail, zal leren dat er op een relatief kleine ruimte nog enorm veel te beleven valt, gewoon thuis. De lezing geeft een blik in deze andere wereld.

Ir. Eugène Bruins
Auteur Terrariumencyclopedie

Misdaad oplossen met insecten

Insecten zijn bijna zonder uitzondering, en meestal direct na overlijden (soms al eerder), intieme getuigen van de post mortem fase van mens en dier. Alleen de mens kan ze door ingrijpen onmiddellijk na overlijden in hun rollen van getuige en acteur hinderen. Enkele minuten na overlijden kan een lijk reeds bevolkt raken met bromvliegen, en later met andere groepen van vliegen, kevers, en wat dies meer zij, afhankelijk van allerlei omgevingsfactoren. Zij planten zich op, in en onder het lijk voort, eten ervan, jagen op elkaar, etc etc, en vormen dus een complete micro-levensgemeenschap. Op basis van een analyse van deze gemeenschap kan men een schatting maken van de tijd die is verstreken tussen het tijdstip van aantreffen van een lijk en het tijdstip van overlijden, het post mortem interval (PMI). Men kan bepaalde milieu omstandigheden die het lijk heeft ondergaan reconstrueren, en dientengevolge ook de plaats van overlijden en een evt. verplaatsing van de overledene. Soms geeft de insectenfauna zelfs informatie over de wijze of de oorzaak van overlijden. Dit alles maakt dat zulk zgn. forensisch entomologisch onderzoek van een lijk ondersteunende of soms doorslaggevende informatie ten behoeve van de rechtsgang kan geven.

In de voordracht worden de mogelijkheden van de forensische entomologie aan de hand van enkele binnen- en buitenlandse voorbeelden geïllustreerd. Ook wordt gewezen op non-pathologische terreinen waarin de forensische entomologie een rol kan spelen, zoals bij douane, non-PMI-sporenonderzoek, archeologie etc. In Nederland wordt, vergeleken bij andere landen weinig van de forensische entomologie gebruik gemaakt. Bij het Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden is een aanspreekpunt voor Nederland gevestigd. Enige medewerkers van deze organisatie zijn experts op het gebied van aas- en mestinsecten.

Drs. Jan Krikken, Naturalis, Leiden.

